

Prezentácia pôsobenia v Správnej rade HÚ SAV

Súčasná pandémia, v ktorej sa nachádzame už druhý rok, ale tiež klimatická zmena a čoraz páľčivejšia snaha ju zmierniť, ukázala nezastupiteľný význam vedy, vedeckého pokroku a vzdelania. Je veľmi potešiteľné sledovať, ako po rokoch nie práve veľkého záujmu právom dostávajú vskutku nebývalý priestor a získavajú si pozornosť a úctu aj vzdelaní ľudia, naši kolegovia z prírodných vied. V porovnaní s nimi akosi zaniká význam a zmysel spoločenských vied, ale sú to napokon historici, sociológovia, psychológovia, filozofi, ekonómovia, politológia a ďalší, kto už dnes skúma a bude skúmať dnešné udalosti z rôznych aspektov.

Historický ústav Slovenskej akadémie vied svojou doterajšou činnosťou preukázal opodstatnenosť svojej existencie a jeho prínos pre slovenskú vedu je nepopierateľný. Výraznou mierou prispel k rozvoju slovenskej historiografie, udáva smery vedeckého výskumu na Slovensku a patrí k rešpektovaným vedeckým inštitúciám doma i v zahraničí. Dobré meno HÚ SAV a dosahované výsledky však nie sú samozrejmosť a prichádza s nimi aj veľká zodpovednosť ich dosahovať aj naďalej. Aby si HÚ SAV nielen naďalej udržal svoje postavenie, kvalitu a povesť v odbornej i laickej verejnosti, považujem za potrebné venovať pozornosť najmä týmto trom oblastiam:

1. HÚ je školiacim pracoviskom FF UK, ktoré doktorandom poskytuje kvalitné odborné zázemie a ponúka všetky možnosti potrebné na ich štúdium a vedeckú prípravu. HÚ si musí svoj vysoký kredit udržať aj v budúcnosti, čo znamená nepoľaviť v nárokoch pri prijímaní a školení nových doktorandov.
2. Pre ďalší rozvoj HÚ je potrebné neustále upevňovať a perspektívne rozširovať spoluprácu s vysokými školami na Slovensku i vedeckými inštitúciami a vydavateľstvami v zahraničí. Priestor na zlepšovaní vidím najmä v publikovaní v anglickom či inom jazyku. Jedným z najschodnejších riešení, z rôznych objektívnych, časových či finančných dôvodov, je vydať aspoň jeden výstup z každého grantu VEGA a APVV, monografiu, zborník, monotematický časopis, ale prípadne aj výstavu či inú prezentáciu, v cudzom jazyku.
3. Veľkú pozornosť treba naďalej venovať aj vnímaniu HÚ v spoločnosti. Súčasná zložitá

situácia ukazuje, že časť verejnosti, a to nielen u nás, odmieta akceptovať vedecké poznatky získané v priebehu nie pár rokov, ale celých desaťročí až storočí. Tento problém, nech už sú jeho príčiny akékoľvek, sa ukazuje ako vážny až nebezpečný. Z vlastných skúseností však môžem potvrdiť, že ľudia majú stále záujem o vedu, vrátane histórie. Pre HÚ SAV je zvlášť dôležité, aby nestratila kontakt s verejnosťou, neuzavrela sa „do seba“ a nepôsobila elitársky. Naďalej musí pokojne a trpezlivo prezentovať svoju prácu a výskum, napríklad prostredníctvom vedecko-populárneho časopisu a výstav, spoluúčasťou na rôznych podujatiach, spoluprácou s médiami, so strednými a základnými školami, knižnicami, múzeami a štátnymi inštitúciami apod. Formy popularizácie sú aj vďaka sociálnym sieťam vskutku široké. Takisto považujem za prínosné pokračovať v bezplatnom sprístupňovaní časopisov, zborníkov a kníh vydávaných HÚ SAV, vrátane postupnej digitalizácie starších čísiel Historického časopisu, ale aj iných časopisov a zborníkov.

Mgr. Peter Bystrický, PhD.
HÚ SAV Bratislava, 6. 12. 2021